

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АВТОМОБІЛЬНО-ДОРОЖНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

Попкова Ксенія Олексіївна

На правах рукопису

УДК 330.131.7:656.07

**УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
НА ПІДПРИЄМСТВАХ АВТОМОБІЛЬНОГО ТРАНСПОРТУ**

08.00.04 – економіка та управління підприємствами
(за видами економічної діяльності)

Дисертація на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Науковий керівник

Гриньов Андрій Валентинович

доктор економічних наук, професор

Харків – 2008

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ РИЗИКУ	10
1.1. Сутність та характеристика інвестиційної діяльності підприємств	10
1.2. Прийняття інвестиційних рішень в умовах ризику	27
1.3. Проблеми здійснення інвестиційної діяльності в Україні та залучення інвестицій у розвиток транспортних підприємств	40
Висновки до розділу 1.....	58
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ МЕТОДИЧНОГО ІНСТРУМЕНТАРІЮ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ АВТОМОБІЛЬНОГО ТРАНСПОРТУ	61
2.1. Аналіз методів оцінки ризиків інвестиційної діяльності автотранспортних підприємств	61
2.2. Обґрунтування доцільності застосування методів оцінки ризиків інвестиційної діяльності підприємств автомобільного транспорту для окремих груп ризику	73
2.3. Вибір методів зменшення ризиків інвестиційної діяльності	91
Висновки до розділу 2.....	104
РОЗДІЛ 3 МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АВТОТРАНСПОРТНИХ ПІДПРИЄМСТВ	107
3.1. Розробка методичного підходу до вибору потенційних інвесторів в умовах ризику	107
3.2. Вибір пріоритетного методу оцінки ризиків інвестиційної діяльності автотранспортних підприємств	125
3.3. Розробка механізму управління ризиками інвестиційної діяльності на підприємствах автомобільного транспорту	145

Висновки до розділу 3.....	157
ВИСНОВКИ.....	160
ДОДАТКИ.....	165
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	202

ВСТУП

З посиленням тенденцій до глобалізації та інтернаціоналізації Україна прагне подолати економічне відставання для подальшої інтеграції у світове співтовариство. У цих умовах особливого значення набуває підвищення ефективності функціонування автотранспортних підприємств (АТП). Автомобільний транспорт України наразі не може витримати навантажень глобальної конкуренції з її високими критеріями ефективності. Щоб подолати інерційний, застарілий індустріальний етап розвитку і вийти на світові ринки необхідні значні капітальні вкладення. Ситуація ускладнюється тим, що проблема інвестування вирішується в умовах економічної кризи, коли попит на інвестиції значно перевищує їх пропозицію. Тому при практично повній відсутності власних засобів велике значення мають іноземні інвестиції в підприємства автомобільного транспорту України.

Актуальність теми дослідження. Вкладення капіталу вітчизняних і іноземних інвесторів в Україну пов'язано з численними ризиками (нестабільний розвиток економіки країни, недосконалість законодавчої бази, політична напруга, високий рівень корумпованості тощо), які можуть значною мірою спотворити прогнозу ефективність діяльності автотранспортних підприємств, що зумовлює необхідність застосування ефективних інструментів ризик-менеджменту при прийнятті рішень щодо інвестування.

Дослідження зарубіжних і вітчизняних науковців показують, що в сучасних умовах важливого значення при управлінні ризиками набувають питання їх завчасного виявлення й удосконалення методів їх оцінки. Окремі теоретичні й методичні напрямки цієї проблеми висвітлюються в працях відомих дослідників: В. Беренса, Г. Бірмана, І.О. Бланка, Л.Дж. Гітмана, Д.О. Горєлова, А.В. Гриньова, В.М. Гриньової, Б.В. Губського, А. Дамодарана, А.І. Деєвої, К.В. Захарова, О.П. Іванова, В.А. Москвіна, П.П. Недова, Т. Райса, К. Редхеда, М.О. Рогової, Г.Ф. Смалюк,

Н.В. Хохлова, О.С. Шапкіна, У. Шарпа, Н.В. Шем'якіної, О.М. Ястремської та ін., огляд яких дозволив виявити певні переваги та недоліки існуючих методів оцінки ризиків інвестиційної діяльності.

Разом з тим аналіз наукових публікацій довів, що деякі суттєві завдання процесу управління ризиками діяльності автотранспортних підприємств дотепер залишаються невирішеними. У першу чергу це стосується обґрунтування вибору пріоритетного методу оцінки ризиків АТП на підставі аналізу особливостей застосування кожного з них. Недостатньо розкритим залишається також питання виявлення потенційних інвесторів. Потребує додаткового дослідження і процес вибору методу зменшення ризиків інвестиційної діяльності.

Існування цих проблем зумовило необхідність цього дослідження та вибір теми дисертаційної роботи.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційну роботу виконано згідно із напрямками науково-дослідних робіт кафедри міжнародної економіки Харківського національного автомобільно-дорожнього університету за темою «Визначення резервів підвищення ефективності використання економічного потенціалу підприємства» (ДР № 0107U006061).

Мета і завдання дослідження. Метою дисертації є розробка теоретико-методичних положень і практичних рекомендацій щодо управління ризиками інвестиційної діяльності на підприємствах автомобільного транспорту в умовах несприятливого інвестиційного клімату України. Досягнення мети здійснюється за рахунок вирішення таких завдань:

- аналіз сучасного стану та визначення проблем інвестиційної діяльності автотранспортних підприємств в умовах ризику;
- систематизація існуючих підходів до класифікації ризиків інвестиційної діяльності АТП;

- виявлення недоліків і переваг існуючих методів зменшення ризиків і побудова механізму їх мінімізації;
- обґрунтування і розробка теоретико-методичного підходу до вибору пріоритетних методів оцінки ризиків інвестиційної діяльності автотранспортних підприємств;
- розробка методичного підходу до оцінки корисності прийняття інвестиційних рішень в умовах ризику;
- узагальнення та розвиток теоретичних засад з питань управління ризиками інвестиційної діяльності на підприємствах автомобільного транспорту.

Об'єктом дослідження є інвестиційні процеси на підприємствах автомобільного транспорту в умовах ризику.

Предметом дослідження є теоретичні, методичні та практичні засади управління ризиками інвестиційної діяльності підприємств автомобільного транспорту.

Методи дослідження. Теоретичною та методичною основою проведених у дисертації досліджень стали наукові концепції та теоретико-методичні розробки провідних вітчизняних і зарубіжних вчених у галузі управління ризиками інвестиційної діяльності, законодавчі та нормативні акти України.

Для досягнення поставленої мети в роботі використовувалися: праксиметричний (для дослідження наукової проблематики у вітчизняній і зарубіжній економічній літературі) і абстрактно-логічний (для теоретичного узагальнення і формулювання висновків) методи; експертні оцінки (для визначення вагомості показників, що характеризують інвестиційний клімат України); системний аналіз економічних явищ; синтез результатів (для дослідження особливостей застосування методів оцінки ризиків і обґрунтування вибору методу мінімізації витрат за настання ризикової події); інтегральне обчислення (для розрахунку корисності прийняття рішень); математичне моделювання (для побудови експоненціальної функції); графічний метод (для визначення потенційного інвестора).

Наукова новизна отриманих результатів полягає в удосконаленні існуючих і розробці нових теоретичних, методичних і практичних положень з управління ризиками інвестиційної діяльності АТП і визначається таким:

вперше:

- запропоновано методичний підхід до оцінки корисності прийняття інвестиційних рішень з урахуванням схильності інвесторів до ризику й динаміки показників, що характеризують інвестиційний клімат України;

удосконалено:

- теоретико-методичний підхід до обґрунтування і вибору пріоритетних методів оцінки ризиків інвестиційної діяльності для підприємств автомобільного транспорту, який ґрунтується на аналізі можливостей застосування окремих методів для кожної групи ризиків;

- теоретичні засади ризик-менеджменту, що за рахунок формування ефективного механізму управління ризиками інвестиційної діяльності АТП, який, в свою чергу, уможливорює виявлення, оцінку та мінімізацію ризиків і сприяє обґрунтованому вибору інвесторів в умовах невизначеності;

- класифікацію ризиків інвестиційної діяльності автотранспортних підприємств, яка на відміну від існуючих, забезпечує можливість віднесення окремих видів ризику до декількох класифікаційних ознак та дозволяє визначити пріоритетні методи їх оцінки;

дістали подальший розвиток:

- процедура вибору методів зменшення ризиків інвестиційної діяльності шляхом побудови відповідного механізму на підставі розгляду й аналізу необхідних умов їх застосування та врахування пріоритетів потенційних інвесторів;

- ідентифікація проблем залучення капіталу інвесторів до вітчизняних підприємств автомобільного транспорту як результат економіко-статистичного дослідження стану, масштабів та структури інвестиційної діяльності України.

Практичне значення отриманих результатів полягає у розробці методичних підходів і практичних рекомендацій з управління ризиками інвестиційної діяльності на підприємствах автомобільного транспорту.

Зокрема, запропонований методичний підхід до оцінки корисності прийняття рішень в умовах ризику розглянутий ТОВ «Влад-Транс», м. Дніпропетровськ при пошуку потенційних вітчизняних та іноземних інвесторів (довідка № 11-1/6-123 від 05.10.2007 р.). Удосконалені класифікація ризиків інвестиційної діяльності та теоретико-методичний підхід до вибору пріоритетного засобу їх оцінки прийняті до практичного використання на приватному підприємстві «Престо-буд», м. Кіровоград (довідка № 02-3/4-101 від 12.11.2007 р.). Це дало змогу підприємству ідентифікувати ризики, розподіляючи їх за класифікаційними ознаками для подальшого обґрунтованого вибору методу їх оцінки. Представлену у дисертації процедуру вибору методу зменшення ризиків було впроваджено у практику АТЗТ «Регіон», Дніпропетровська область, смт. Кіровське (довідка № 187/01-27.5.1 від 25.11.2007 р.), що дозволило підприємству ефективно знизити ризики інвестиційної діяльності.

Застосування запропонованих у дисертації підходів дозволяє здійснити обґрунтований вибір пріоритетних методів оцінки та зменшення ризиків для підвищення загальної ефективності результатів інвестування, виявити потенційних інвесторів при певних змінах у економічній, політичній, соціальній сферах, врахувати їх власні пріоритети.

Методичні розробки, запропоновані у дисертації, впроваджено у навчальний процес Харківського національного автомобільно-дорожнього університету при викладанні дисциплін «Ризикологія», «Міжнародні інвестиції» та у дипломне проектування (акт впровадження від 26.10.2007 р.).

Особистий внесок здобувача. Усі наукові та практичні результати отримані особисто здобувачем і опубліковані у фахових виданнях. У дисертації висвітлено ідеї та розробки, які належать особисто автору. Опубліковані наукові праці повністю відображають ті положення, висновки

та пропозиції, які сформульовані здобувачем, та відображають його внесок у досліджувану проблему. Особистий внесок здобувача в роботі [3], яка виконана у співавторстві, полягає у розробці процедури вибору методу зменшення ризиків, яка дає змогу врахувати власні пріоритети інвесторів.

Апробація результатів дисертації. Основні результати дослідження обговорювалися на: Другій міжнародній науково-практичній конференції молодих вчених «Економічний і соціальний розвиток України в XXI столітті: національна ідентичність та тенденції глобалізації» (м. Тернопіль, 2005 р.); Міжнародному Форумі молодих вчених «Ринкова трансформація постсоціалістичних країн» (м. Харків, 2005 р.); II Міжнародній науково-практичній конференції «Сучасні наукові дослідження» (м. Дніпропетровськ, 2006 р.).

Публікації. За результатами дослідження опубліковано 10 наукових праць, із них: 7 у наукових фахових виданнях за переліком ВАК України і 3 в матеріалах конференцій. Загальний обсяг публікацій складає 2,34 друк. арк., з яких 2,26 друк. арк. належать особисто автору.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про інвестиційну діяльність: Закон України № 1560-ХІІ від 18.09.91 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 47. – ст. 646.
2. Про цінні папери і фондову біржу: Закон України № 719-ХІV від 03.06.99р. // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 47. – ст. 646.
3. Про затвердження Програми розвитку інвестиційної діяльності на 2002-2010 роки: Постанова № 1801 від 28 грудня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 29.
4. Про затвердження положення про порядок випуску облігацій підприємств: Рішення державної комісії з цінних паперів та фондового ринку № 322 від 17.07.2003 р. // Офіційний вісник України. – 2003. – ст. 1799.
5. Абрамова И. Н. Портфель инвестирования / И. Н. Абрамова. – Харьков : Изд.ХГСУ, 2002. – 104 с.
6. Баззел Р. О. Информация и риск в маркетинге / Р. О. Баззел, Д. Ф. Конс, Р. В. Браун ; пер. с англ. – М. : Финстатинформ, 1993. –96 с.
7. Беренс В. Руководство по оценке эффективности инвестиций / В.Бернс, П. М. Хавранек ; [пер. с англ.]. – М. :АОЗТ «Интерэксперт», «ИНФРА-М», 1995. – 528 с.
8. Бирман Г. Капиталовложения: экономический анализ инвестиционных проектов / Г. Бирман, С. Шмідт ; [пер.с англ. Л. П. Белах].-М. :ЮНИТИ-ДАНА, 2003. – 631 с.
9. Бланк И. А. Инвестиционный менеджмент / Игорь Александрович Бланк. – К. : Эльга-Н, Ника-центр, 2001. – 448 с.
10. Бланк И. А. Концептуальные основы финансового менеджмента / Игорь Александрович Бланк. – К. :НИКА-Центр, Эльга, 2003. – 448 с.
11. Блохін В. С. Активізація інвестиційних процесів на фінансовому ринку / В. С. Блохин // Фінанси України. – 2003. – №1. – С.15 – 22.
12. Большой экономический словарь / [ред. Упоряди. А. Н. Азрилияна] б-е изд., доп. – М. : Институт новой экономики, 2004. – 1376 с.

13. Богатин Ю. В. Инвестиционный анализ / Ю. В. Богатин – М. : ЮНИТИ – САНА, 2000. – 286 с.
14. Бочаров В. В. Инвестиции / В. В. Бочаров. – СПб. :Питер, 2003. – 288 с.
15. Брігхем Є. Основи фінансового менеджменту / Є Брігхем.– К. : Молодь. – 1997. – 1000 с.
16. Бугрова О. Методологічні основи оцінки ризику при прийнятті інвестиційних рішень / О. Бугрова // Економіка України. – 2003. –№ 10. – С. 19 – 24.
17. Бушуєв С. Д. Інвестиційні інструменти проектного менеджменту / С. Д. Бушуєв, Е. О. Гурін. – К. : УКРНЕТ, 1999.– 153 с.
18. Вакарин С. И. Инвестиции в Украине [Общая характеристика рынка инвестиций] / С. И. Вакарин – К. : ООО «Конкорд»: РИК «IDA», 1996. – 94 с.
19. Васильєв А. Роль прямого іноземного інвестування в розвитку перехідних економік /А. Васильєв, В. Пода // Студентські наукові студії . – 2002. – Випуск1(5). – С.43 – 51.
20. Вдовиченко К. О. Класифікація ризиків інвестиційної діяльності / К. О. Вдовиченко // Економіка : проблеми теорії та практики : зб. наук. праць. – Дніпропетровськ : ДНУ. – 2006. – № 212. – С. 623 – 627.
21. Вдовиченко К. А. Проблемы классификации риска международных инвестиционных проектов / К. А. Вдовиченко // Ринкова трансформація постсоціалістичних країн : Тези доповідей Міжнародного Форуму молодих вчених, 19-20 травня 2005 р. / Мін-во аграрної політики України, Харківський національний технічний університет сільського господарства ім. Петра Василенка [та ін.], – Х. : ХНТУСГ. – 2005. – Т. 1. –С. 184 – 185.
22. Вдовиченко К. О. Аналіз інвестиційного клімату / К. О. Вдовиченко // Торгівля і ринок України : темат. зб. наук. пр. – Донецьк : ДонДУЕТ. – 2006. – № 21. – С. 346 – 349.

23. Вдовиченко К. О. Проблеми прийняття інвестиційних рішень в умовах ризику / К. О. Вдовиченко // Сучасні наукові дослідження : Тези доповідей II Міжнародної науково-практичної конференції, 20-28 лютого 2006 р. / Мін-во освіти і науки України, Дніпропетровський національний університет [та ін.]. – Дніпропетровськ : Наука і освіта, 2006. – Т. 22. – С. 85 – 87.
24. Вдовиченко К. О. Проблеми удосконалення оцінки ризиків міжнародних інвестиційних проектів / К. О. Вдовиченко // Економічний і соціальний розвиток України в XXI столітті : національна ідентичність та тенденції глобалізації : Тези доповідей Другої міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених, 24-25 лютого 2005 р. / Мін-во освіти і науки України, Тернопільська академія народного господарства [та ін.]. – Тернопіль : ТАНГ «Економічна думка». – 2005. – С.130 – 131.
25. Вентцель Е. С. Теория вероятностей / Е. С. Вентцель. – М. : Наука, 1964. – 575 с.
26. Витлинский В. В. Риск – категория экономическая. От стратегического планирования к стратегическому менеджменту / В. В. Витлинский // Деловая Украина. – 1995. – №40. – С. 2.
27. Внукова Н. М. Базова методика оцінки економічного ризику підприємства / Н. М. Внукова, В. А. Смоляк // Фінанси України. – 2002. – №10. – С. 15 – 20.
28. Вовченко О. Л. Інвестиції: економічна сутність та форми / О. Л. Вовченко // Актуальні проблеми економіки. – 2004. – №6. – С. 18 – 23.
29. Волков И. М. Проектный анализ / И. М. Волков, М. В. Грачева. – М.: "Банки и биржи", ЮНИТИ, 1998. – 423 с.
30. Геєць В. М. Моделі і методи соціально-економічного прогнозування / В. М. Геєць, Т. С. Клебанова, О. І. Черняк, В. В. Іванов. – Х. : ВД «ІНЖЕК», 2005. – 396 с.
31. Гитман Л. Дж. Основы инвестирования / Л. Дж. Гитман., М. Д.Джонк [пер. с англ.] – М. :Дело, 1997 – 1008 с.

32. Гордукалова Г Информационный анализ рисков в инвестиционных проектах / Г. Гордукалова // Библиотечное дело. –2003. – №12(2). –С. 27 – 32.
33. Грабовский И. С. Анализ причин негативных последствий планирования реализации строительного проекта / И. С. Грабовський, Е. В. Оскома // Актуальные проблемы современного строительства: всероссийская XXXI научно-техническая конференция : тезисы докл. – Пенза, 2001. – С. 158.
34. Грабовский И. С. Построение кривой распределения вероятностей потерь прибыли / И. С. Грабовський // Управління проектами та розвиток виробництва. : Зб. наук. праць. – 2000. – № 5. – С. 88 – 93.
35. Грачов В. І. Класифікація ризиків та управління ними / В. І. Грачов // Фінанси України. – 2002. – № 10. – С. 23 – 29.
36. Гриневич Л. В. Формирование портфеля инвестиций на предприятии Л. В. Гриневич// Вісник ХДЕУ. – 2001. - №.4(20) – С. 50 – 52.
37. Гриньов А. В. Обґрунтування вибору методу зменшення ризиків діяльності підприємств автотранспортної галузі / А. В. Гриньов, К. О. Вдовиченко // Вісник економіки транспорту і промисловості : зб. наук.статей. – Харків : УкрДАЗТ.– 2006. – № 15-16. – С. 45 – 49.
38. Гриньов А. В. Інноваційний розвиток промислових підприємств: концепція, методологія, стратегічне управління: [монографія] / А. В. Гриньов. – Х. : ВД «ІНЖЕК», 2003. – 148 с.
39. Гриньов А. В. Управління інноваційним розвитком промислових підприємств у глобальному середовищі: [монографія] / А. В. Гриньов, Т. В. Деділова. – Х.: ХНАДУ, 2008. – 148 с.
40. Гринёва В. Н. Фінанси підприємств / В. Н. Гринева, В. А. Каюда, Т. И. Липейко.– Харків : РИО ХДЕУ. 2001. – 250 с.
41. Гончаров И. В. Оценка риска инвестиционных проектов методом имитационного моделирования / И. В. Гончаров // Вестник Харьковского Государственного Политехнического Университета. – 1999. – №90. – С. 36 – 38

42. Дамодаран А. Инвестиционная оценка. Инструменты и техника оценки любых активов / Асват Дамодаран ; [пер. с англ.]. – М. : Альпина Бизнес Букс, 2004. – 1342 с.
43. Дацій О. І. Суть інвестицій в умовах ринкових перетворень / О. І. Дацій, Т. І. Єфименко // Держава та регіони. – 2000. – № 2. – С. 110- 117.
44. Деева А. И. Инвестиции /А.И.Деева.-М. : Издательство „Экрамен”, 2004. – 320 с.
45. Деева А. И. Организация и финансирование инвестиций / А. И. Деева. – М.:МАЭП, ИИК «Калита», «Собрание», 1999. – 160 с.
46. Державне регулювання економіки / [П. Михасюк, А. Мельник, М. Крупка та ін.] – Львів : Укр..технології, 1999. – 176 с.
47. Добвенко М Сучасна теорія портфельних інвестицій / М. Добвенко, О. Добвенко // Економіка України. – 2005. – №4. – С. 81 – 92.
48. Жильин Н. И. Управление проектами / Н. И. Ильин, И. Г. Лукманов.– СПб. : Два-Три, 1996. – 610 с.
49. Журавель С. А. Інвестиції та їх місце в економічній системі / С. А. Журавель // Економіка та держава. – 2004. – № 3. – С. 45 – 53.
50. Залунин В. Ф. Аспекты риска в системе инвестиционного проекта / В. Ф. Залунин – Днепропетровск : „Наукаи образование”, 1996. – 60 с.
51. Заруба О. Д. Основи страхування / О. Д. Заруба. – К. : Українсько-Фінський інститут менеджменту і бізнесу, 1995. – 180 с.
52. Зеленкова Н. М. Финансирование и кредитование капитальных вложений / Н. М. Зеленкова . М. : Финансы и статистика. – 1990. – 221 с.
53. Зуллас К. Г Финансирование и кредитование капитальных вложений / К. Г. Зуллас. – К. : Вища шк. , 1976. – 284 с.
54. Иванов А. П. Финансовые инвестиции на рынке ценных бумаг / А. П. Иванов. – М. : Издательско-торговая корпорация „Дашков и К”, 2004. –444 с.
55. Иванов Г. И. Инвестиции: сущность, виды, механизмы функционирования / Г. И. Иванов . – Ростов на Дону.: Феникс, 2000. – 296 с.
56. Инвестирование, финансирование, кредитование: стратегия и тактика предприятия / Ушакова Н. Н., Унковская Т. Е., Гунчева Н. Н., Гринюк Н. А. –

Киев : Киевский государственный торгово-экономический университет, 1997.
– 204 с.

57. Инвестиции / [Г. П. Подшиваленко, Н. И. Лахметина, М. В. Макарова и др.] – М.: КНОРУС, 2004. – 176 с.

58. Инвестиции / Шарп У., Александер Г., Бейли Дж.; пер. с англ. – р М.: ИНФРА-М., 2003. – 1028 с.

59. Інвестиційний менеджмент / [Гриньова В. М., Корда В. О., Лепейко Т. І. та ін.]. – Х. : ВД «ІНЖЕК», 2005. – 664 с.

60. Иноземцев В. Л. Инвестиции и производительность в постиндустриальной ситуации / В. Л. Иноземцев // Воспроизводство и экономический рост. – 2001. – №7. – С. 205 – 218.

61. Камінський А. Б. Економічний ризик та методи його вимірювання / А. Б. Каменський. – К. : Вид.дім „Козаки”, 2002. – 120 с.

62. Кейнс Дж. М. Общая теория занятости, процента и денег / Дж. М. Кейнс. – М. : Гелиос АРВ, 2002. – 352 с.

63. Килим О. Формування інвестиційно-фінансового портфелю із застосуванням методу стохастичного програмування / О. Килим // Вісник Академії митної служби України. – 2002. – №4. – С. 15 – 22.

64. Ковалев В. В. Методы оценки инвестиционных проектов / В. В. Ковалев. – М. : Финансы и статистика, 1998. – 143 с.

65. Ковальчук К. Ф. Визначення економічної ефективності лізингових угод за стійкими схемами фінансування / К.Ф. Ковальчук, І. В. Вишнякова // Економіка та управління. – 2003. – №4. – С. 84 – 89.

66. Колемаев В. А. Теория вероятностей и математическая статистика / В. А. Колемаев, В. Н. Калинина. – М.: Инфра-М, 1997. – 302 с.

67. Колтынюк Б. А. Инвестиционные проекты / Колтынюк Б.А. – СПб. : Изд-во Михайлова В.А., 2000. – 422 с.

68. Кравченко Ю. Я. Рынок ценных бумаг / Ю. Я. Кравченко. – К. : ВИРА-Р, 2002. – 360 с.

69. Крикавський Є. Логістика / Є. Крикавський. – Л. : Держ. ун-т „Львівська політехніка”, 1999. – 264 с.

70. Лижниц И. В. Экономический анализ реальных инвестиций / И. В. Лижниц, В. В. Косов . – [2-е изд.]. – М.:Экономист, 2003. – 347 с.
71. Литовченко І. В. Аналіз методів кількісної оцінки ризиків інвестиційних проектів / І. В. Литовченко // Наукові праці УДАЗ ім.О. С. Попова. – 2004. – №4. – С. 27 – 31.
72. Логистика, эффективность и риски внешнеэкономических операций / [Захаров К.В., Цыганок А.В., Бочарников В.П., Захаров А.К.]. – К. : ИНЭСК, 2001. – 237 с.
73. Лоскутова Я. Ю. Определение граничных условий эффективности инвестиционных проектов / Я. Ю. Лоскутова // Сучасні проблеми економіки підприємства. : Зб. наук. пр. за матеріалами наук.-практ. конф. – 2003. – Т.1, № 3. – С. 135 – 136.
74. Лопатников Л. И. Экономико-математический словарь: словарь современной экономики. / Л. И. Лопатников. – М. : Наука, 1993. – 264 с.
75. Лоскутова Я. Ю. Определение оптимального источника финансирования инвестиционных программ / Я. Ю. Лоскутова // Динаміка наукових досліджень. : Зб. наук. пр. за матеріалами міжнар. наук.-практ. конф. – 2002. – Т.22., № 5. – С. 43 – 46.
76. Макашов Ю. И. О некоторых положениях теории анализа риска / Ю. И. Макашов // Математико - стохастические методы в экономическом анализе и планировании. – 1983. – № 2. – С. 92 – 101.
77. Мамоненко Д. Ю. Управление реализацией инвестиционных рисков с учетом факторов неопределенности и риска / Д. Ю. Мамоненко // Міжгалузевий Науково-технічний журнал. – 2003. – №4. – С. 61 – 75.
78. Мاستикаш О. І. Класифікація ризиків / О. І. Мастикаш // Наукові праці УДАЗ ім. О. С. Попова. – 200. – №4. – С.23 – 27.
79. Махмудов О. Керування інвестиціями від загального принципу до конкретної стратегії. / О. Махмудов // Вестник НАН Украины. – 1998. – № 9 – 10. – С. 25 – 26.
80. Медведєва Н. Страна под колпаком / Н. Медведєва // Бизнес. – 2004. - №40. – С. 32.

81. Мелехин Ю. Инвестиционная среда для привлечения сбережений населения / Ю. Мелехин // Журнал для акционеров. – 2003. – №8(136). – С. 37 – 46.
82. Мелкумов Я. С. Организация и финансирование инвестиций / Я. С. Мелкумов. – М.: ИНФРА-М, 2000. – 248 с.
83. Мельник В. В. Міжнародна інвестиційна діяльність / В. В. Мельник, В. В. Козюк. – Тернопіль : Карт-бланш, 2003. – 249 с.
84. Мертенс А.В. Инвестиции: / А. В. Мертенс. – К. : Киевское инвестиционное агентство, 1997. – 416 с.
85. Миткин Ф. С. Економіка грошей, банківської справи і фінансових ринків / Фредерик Миткин. – К. : Основи, 1999. – 967 с.
86. Міжнародна інвестиційна діяльність / [Д. Г. Лук'яненко, Б. В. Губський, О. М. Мозговий та ін.]; под ред. Д. Г. Лук'яненка. – К. : КНЕУ, 2003. – 387 с.
87. Моделирование рискованной ситуации в экономике и бизнесе / [А. М. Дубров, Б. А. Лагоша, Е. Ю. Хрусталева, Т. П. Барановская]. – [2-е изд.]. – М. : Финансы и статистика, 2001. – 224 с.
88. Монич Д. Б. Специфика национального экономического развития Украины в условиях глобализации / Д. Б. Монич // Социальная экономика. – 2003. – № 2 – 3 – С. 34 – 42.
89. Москвин В. А. Управление рисками при реализации инвестиционных проектов / В. А. Москвин. – М. : Финансы и статистика, 2004. – 325 с.
90. Мостеллер Ф. Вероятность / Мостеллер Ф., Руркс Р., Томас Дж.; пер. с англ. – М. : Мир, 1969. – 428 с.
91. Мыльник В. В. Инвестиционный менеджмент / В. В. Мыльник. – М. : Академический Проект, 2002. – 272 с.
92. Недов П. П. Экономический анализ капитальных инвестиций / П. П. Недов, А. В. Желнин. – Х. : Плеяда, 1998. – 255 с.
93. Недосекин А. О. Применение нечетких множеств в задачах управления финансами / А. О. Недосекин // Аудит и финансовый анализ. – 2000. – №2. – С. 25 -27.

94. Нижник В. Оцінка ефективності інвестицій: проблеми, методологія, практика застосування за умов сталого розвитку / В. Нижняк , В. Пухальський // Економіст. – 2003. – №10 – С. 50 – 51.
95. Новикова Р. А. Концепція економічного росту и оцінка можливостей их застосування в Україні / Р. А. Новикова // Проблеми становлення ринкової економіки: міжн. науч.-практ. конф. – Севастополь, – 2000. – С. 110 – 114.
96. Норткотт Д. Прийняття інвестиційних рішень / Д. Норткотт . – М. : Банки и биржи, 1997. – 229 с.
97. Онищенко М. Проблеми оцінки інвестиційного ризику / М. Онищенко // Бизнес-інформ. – 1998. – № 23-24. – С.41 – 43.
98. Павлова Л. Н. Фінансовий менеджмент / Л. Н Павлова. – М. : Банки и биржи, 1995. – 400 с.
99. Парнюк В. Лізинг в Україні: проблеми, законодавче забезпечення, перспективи / В. Парнюк // Економіка України. – 2003. – №3. – С.29 – 34.
100. Пересада А. А. Управління інвестиційним процесом / А. А. Пересада. – К.: ТОВ «Лібра», 2002. – 472с.
101. Покропивний С. Ф. Економіка підприємства / С. Ф. Покропивний. – [Вид.2-ге]. – К. : КНЕУ, 2001. – 528 с.
102. Пономаренко В. С. Реальне інвестування суб'єктів господарювання / В. С. Пономаренко, О. М. Ястремська. – Харків : вид.ХДЕУ, 2000. – 168 с.
103. Попкова К. О. Аналіз методичного інструментарію оцінки ризиків інвестиційної діяльності / К. О. Попкова // Економіка : зб. наук. пр. – Харків : ХНПУ. – 2007. – № 7. – С. 87 – 92.
104. Попкова К. О. Виявлення потенційних інвесторів в умовах ризику / К. О. Попкова // Економіка розвитку. Харків : Вид-во ХНЕУ. – 2007. – № 3 (43). –С. 59 – 61.
105. Попкова К. О. Управління ризиками міжнародних інвестиційних проєктів // Економіка : проблеми теорії та практики : зб. Наук. Праць : – Дніпропетровськ : ДНУ. – 2007. – № 243. – С. 808 – 812.

106. Попкова К. О. Обґрунтування вибору методу оцінки ризиків інвестиційної діяльності / К. О. Попкова // Коммунальное хозяйство городов : научн.-технич. сб. Серия : Экономические науки. – К. : Техника. – 2007. – № 75. – С. 294 – 301.
107. Портфельне інвестування / [А. А. Пересада, О. П. Шевченко, Ю. М. Коваленко, С. В. Урванцева]. – К. : КНЕУ, 2004 – 408 с.
108. Поспелов Д. А. Ситуаційне управління: Теорія та практика / Д. А. Поспелов. – М.: Наука, 1986. – 288 с.
109. Райс Т. Финансовые инвестиции и риск / Т. Райс, Б. Койли ; пер. с англ. – К. : Торгово-издательское бюро ВМ, 1995. – 592 с.
110. Риски в современном бизнесе / [Грабовой П. Г., Петрова С. М., Полтавцев С. И., Романова К. Г., Хрусталева Б. Б., Яровенко С. М.]. – М. : Аланс, 1994. – 237 с.
111. Рогов М. А. Риск-менеджмент / М. А. Рогов – М. : Финансы и статистика, 2001. – 120 с.
112. Руководство по кредитному менеджменту / науч. ред. Б.Эдвардса.– М.: Инфра-М, 1996. – 464 с.
113. Русецкий А. А. Исследование показателей эффективности инвестиций в условиях рынка / А. А. Русецкий // Економіка розвитку. – 2003. – №4 (28). – С. 12 – 17.
114. Русак Н. А. Финансовый анализ субъекта хозяйствования / Н. А. Русак, В. А. Русак – Минск : Высшая школа, 1997. – 309 с.
115. Рэдхэд К. Управление финансовыми рисками / К. Рэдхэд, С. Хьюс ; [пер. с англ.]. – М. : Инфра, 1996. – 288 с.
116. Рюмшин О. Є. Категорія інвестиції та методологія її класифікації за сутніми ознаками групування / О. Є. Рюмшин // Актуальні проблеми економіки. – 2003. – №23. – С. 44 – 48.
117. Савчук В. П. Анализ и разработка инвестиционных проектов / В. П. Савчук, С. И. Прилипко, Е. Г. Величко. – К.: Абсолют–В, Эльга, 1999. – 304 с.
118. Сазонець І. Л. Міжнародна інвестиційна діяльність / Сазонець І. Л., Джусов О. А., Сазонець О. М. – Київ : Центр навчальної літератури, 2003. – 156 с.
119. Саркисян А. М. Производные финансовые инструменты. Хеджирование, спекуляция, арбитраж / А. М. Саркисян. – М. : ИГ «Прогресс», 1998. – 196 с.

120. Світова економіка / [А. С. Філіпченко, О. І. Рогач та ін.]. – [2-ге вид]. – К. : Либідь, 2001. – 582 с.
121. Скворцов Н. Н. Диагностика резервов производства / Н. Н. Скворцов, Л. Н. Омельченко. – К. : Техника, 1998. – 133 с.
122. Смалюк Г. Ф. Оцінка ризиків при формуванні портфеля цінних паперів з різними термінами доходності: [наукове видання]. – Тернопіль : Економічна думка, 2002. – 52 с.
123. Смирнов А. Л. Организация финансирования инвестиционных проектов / А. Л. Смирнов. – М. : Консалтбанкир, 1996. – 461 с.
124. Солдатенко В. Міжнародна практика сприяння надходженню прямих іноземних інвестицій / В. Солдатенко // Економіка і держава. – 2004. – № 4. – С. 45–51.
125. Статистичний щорічник України за 2002 р / за ред. Осауленко О.Г. / Державний комітет статистики України, 2003. – 428 с.
126. Суторміна В. М. Фінанси зарубіжних корпорацій / Суторміна В. М., Федоров В. М., Рязанова Н. С. – К.: Либідь, 1993. – 247 с
127. Суторміна В. М., Фінанси зарубіжних корпорацій / Сутомина В.М., В. М. Федоров, Н. С. Рязанова Н.С. – К. : Либідь, 1993. – 247 с.
128. Тарасова Е. В. Инвестиционное проектирование / Е. В. Тарасова. – М. : ПРИОР, 1998. – 64 с.
129. Татаренко Н. О. Теорія інвестицій / Н. О. Татаренко, А. – К. : КНЕУ, 2000. – 159 с.
130. Терещенко Т. Кількісна оцінка інвестиційних ризиків / Т. Терещенко // Справочник економіста. – 2004. – №3. – С. 21 – 26.
131. Ткаченко А. М. Класифікація інвестиційних ризиків / А. М. Ткаченко, Т. О. Пожуєва // Економіка промисловості. – 2004. – № 2 (24). – С. 135 – 143.
132. Трухаев Р. И. Модели принятия решений в условиях неопределенности / Р. И. Трухарев. – М.: Наука, 1981. – 258 с.
133. Турмачев Е. С. Методические проблемы количественного определения рисков инвестиционных проектов / Е. С. Турмачев // Аудит и финансовый анализ. – 1997. – №3. – С. 1 – 8.
134. Тянь Р. Б. Управління проектами / Тянь Р. Б., Холод Б. І.,

- Ткаченко В. А. – Дніпропетровськ: Дніпропетровська академія управління, бізнесу та права, 2000. – 224 с.
135. Уткин Э. А. Антикризисное управление / Э. А. Уткин. – М.: ЭКСМО, 1997. – 254 с.
136. Ушакова Н.Н. Инвестирование, финансирование, кредитование: стратегия и тактика предприятия / Н. Н. Ушакова, Т. Г. Унковская, Г. Г. Гуляева. – К. : КГТЭИ, 1997. – 191 с.
137. Федоренко В. Г. Інвестиційний менеджмент / В. Г. Федоренко. [2-ге вид.]. – К. : МАУП, 2004. – 280 с.
138. Фишер С. Экономика / С. Фишер, Р. Дорнобуш, Р. Шмалензи. – М. : Дело, 2001. – 421 с.
139. Фридман Дж.. Анализ и оценка приносящей доход недвижимости / Дж. Фридман, Н. М. Ордуэй ; пер. с англ. – М. : Дело Лтд., 1995.– 480 с.
140. Хикс Дж. Р. Стоимость и капитал / Дж. Р. Хикс. – М.: Прогресс, 1993. – 488 с.
141. Холт Роберт Н. Планирование инвестиций / Холт Роберт Н. , Барнес Сет Б ; пер. с англ. – М. : Дело Лтд, 1994. – 118 с.
142. Хохлов Н. В. Управление риском / Н. В. Хохлов. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 1999. – 239 с.
143. Худокормов А. Г. История экономических учений / А. Г. Худокормов. – М. : Инфра-М, 2002.– 733 с.
144. Четыркин Е. М. Финансовый анализ производственных инвестиций / Е. М. Четыркин. – М. : Дело, 1998. – 255 с.
145. Шапкин А. С. Экономические и финансовые риски: Оценка, управление, портфель инвестиций / А .С. Шапкин. – [2-е изд.]. – М. : Дашков и К, 2003. – 543 с.
146. Швандар В. А. Управление инвестиционными проектами / В. А. Швандар, А. И. Базилевич А.И. – М.:ЮНИТИ-ДАНА, 2001. – 208 с.
147. Шевчук В. Я. Основи інвестиційної діяльності / В. Я. Шевчук, П. С. Рогожин. – К. : Генеза, 1997. – 384 с.

148. Шем'якіна Н. В. Методи кількісної оцінки і управління інвестиційним ризиком / Н. В. Шем'якіна, М. А. Гракова // Экономика промышленности. – 2003.- С. 329 – 336.
149. Шимко П. Д. Оптимальное управление экономическими системами / П. Д. Шимко. – [2 изд.]. – Спб. : Бизнес-пресса, 2004. – 230 с.
150. Шумилин С. И. Инвестиционное проектирование: практическое руководство по экономическому обоснованию инвестиционных проектов С. И. Шумилин. – М. : АО «Финстатинформ», 1995. – 240 с.
151. Эддоус М. Методы принятия решений / М. Эддоус, Р. Стенсфилд ; пер. с англ. – М. : Аудит, ЮНИТИ, 1997.–590 с.
152. Экономическое моделирование в Microsoft Excel / [Мур, Джеффри, Уэдерфорд, Ларри Р. и др] ; [пер. с англ.]. – [6-е изд.]– М. : Издательский дом «Вильямс», 2004. – 1024 с.
153. Эрих Янг. Прогнозирование научно-технического прогресса / Эрих Янг. – М.: Экономика, 1989. – 287 с.
154. Ястремська О. М. Риск в процесі інвестиційної діяльності / О. М. Ястремська // Наукові праці : ДонНТУ. – 2007. – Випуск 31-1 (117). – С. 56 – 60.
155. Ястремська О. М. Інвестиційна діяльність промислових підприємств: методологічні та методичні засади: [монографія] / О. М. Ястремська. –Х. : ВД «ІНЖЕК», 2004. – 488 с.
156. Franke G. Finanzwirtschaft des Unternehmens und apitalmarkt / G. Franke, G. Нах // Berlin: Springer – Verlad, 1990. – 279 p.
157. Smalyuk G. Methodology of modelling of making optimum decision in uncertainty on a microlevel / G. Smalyuk // The HERALD of TANE. – 1997. – №2. – P. 123-124.
158. Tobin J. Liquidity preference as behaviour toward risk / J. Tobin //Rev. of Econ. Studies. – 1958. – Vol. 25, № 1. – P. 65 – 86.
159. [http:// www.Ukrstat.gov.ua](http://www.Ukrstat.gov.ua)
160. [http:// www.uprstat.kharkov.ukrtel.net](http://www.uprstat.kharkov.ukrtel.net)
161. [http:// www.me.gov.ua](http://www.me.gov.ua)